

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Kortárs irodalomelméleti irányzatok

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (monoszak)
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Kortárs irodalomelméleti irányzatok			A tantárgy kódja	LLM6064
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Serestély Zalán				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Serestély Zalán				
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	Kolokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Választható			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászáma	48	melyből: 3.5. előadás	24	3.6. szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámával)					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászama					48
3.8. A félév összórászama					96
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	-
---------------	---

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.2. kompetenciabeli	-
----------------------	---

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Előadóterem, projektor, internethozzáférés, hangfal
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	Szemináriumi terem, projektor, internethozzáférés, hangfal

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP2	Alkalmazza a kulturális és művészeti kifejezésformák sokféleségét
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
CP9	Alkalmazza a nyelvtani és helyesírási szabályokat
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a kulturális és művészeti kifejezésformák sokféleségét
CT2	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
CT3	Alkalmazza a nyelvtani és helyesírási szabályokat
CT5	Alkalmazza a tudományos módszereket

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

CP2, CP3, CP9, CP12, CP13, CT1, CT2, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja a nyelvtudományi (hangtan, szókészlettan, alaktan, mondattan), irodalomtudományi, irodalomelméleti, valamint kultúr- és civilizációtörténeti ismereteket.	1. A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leíró, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. A hallgató összefüggéseket teremt a tanult diszciplínák között, hogy kialakítsa a szakterület integrált modelljét. A hallgató nyomon követi a szakterület tudományos és technológiai fejlődését
CP2, CP3, CP9, CP12, CT1, CT3, CT5, CT6	2. A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és irodalomra.	2. 2. A hallgató alkalmazza a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.
CP3, CP12, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	3. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	3. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
CT2, CT3, CT6, CT7, CT8	4. A hallgató jártas a digitális források és az információs technológiák használatában, érti és betartja azok elérésének és felhasználásának etikai szabályait.	4. A hallgató megfelelően tájékozódik a digitális környezetben, értékeli annak minőségét, etikusan és biztonságosan használja fel, valamint megfelelően hivatkozik a forrásokra.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató átfogóan eligazodik az irodalomtudományi, irodalomelméleti és kultúr- illetve civilizációtörténeti ismeretek között, és ezeket a kortárs irodalmi jelenségek értelmezésében alkalmazza.
2. A hallgató ismeri az irodalomelmélet alapfogalmait, és képes ezeket a magyar, illetve a világirodalom konkrét példáin keresztül értelmezni és alkalmazni.
3. A hallgató tudatosan és kritikusan tájékozódik a mai irodalomelméleti irányzatok között, és e tudást az irodalommal való reflektált foglalkozás gyakorlati megalapozására használja.
4. A hallgató magabiztosan használja a szaknyelvet, alkalmazza a tudományos szövegalkotás szabályait, és kritikusan, etikusan használja
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A hallgató irodalmi és elméleti szövegeket értelmez, és ezekről érvelő, kritikai elemzéseket készít, miközben az irodalomelmélet és az irodalomtudomány különböző ágai (pl. irodalomtörténet) közötti kapcsolatokat felismeri és értelmezi.
2. A hallgató alkalmazza az irodalom vizsgálatára jellemző módszertani és elméleti modelleket, és tudatosan reflektál arra, hogy az irodalommal való foglalkozás mindig valamilyen elméleti beállítódást feltételez.
3. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását, igényesen használja a szaknyelvet írásban és szóban, és képes az elméleti szövegek olvasását és értelmezését gyakorlatban alkalmazni.
4. A hallgató kritikusan és etikusan használja a digitális forrásokat, értékeli azok minőségét, megfelelően hivatkozik rájuk, és az így szerzett ismereteket az irodalomelméleti kutatásban és elemzésben alkalmazza.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. Bevezetés	Beszélgetés, interaktív eljárások	
2. Műfordítás és posztkoloniális kritika	Idem	
3. Aktuális-e a posztkoloniális kritika?	Idem	
4. Új szöszerintiség	Idem	
5. Feminizmus a tudomány és a technika horizontján	Idem	
6. Feminista narratológia	Idem	
7. Kortárs humanizmus-kritikák	Idem	
8. Átjárások: természet és kultúra, élő és halott, szerves és szervetlen	Idem	
9. Utópikus test, megdicsőült test	Idem	
10. Az idegen nyelve	Idem	
11. Túl a jelentésen: a nyelv és a nem-emberi	Idem	
12. Összegzés	Idem	
Könyvészet 2. Mahasweta Sengupta: <i>A fordítás mint manipuláció: A képek hatalma, a hatalom képei</i>. In: Kálmán C. György, N. Kovács Tímea, Orbán Jolán (szerk.): <i>A fordítás mint kulturális praxis</i>. Jelenkor, Pécs, 2004, 219–239. 3. N. Kovács Tímea: A primitív: a megtalált és a kitalált idegen (szimbolikus és politikai gyarmatosítás). <i>Lettre</i>, 2008. Tél. (http://www.epa.hu/00000/00012/00055/n_kovacs.htm) Bókay Antal: Sztereotípiák, diszkrimináció és a Másik identitása (Az Egri csillagok orientalizmusa). <i>Lettre</i>, 2008. Tél. (http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre71/bokay.htm) 4. Hans Ulrich Gumbrecht: Új szöszerintiség. Halkan búcsúzik a nagytorzó irodalomelmélet. <i>Prae</i>, 2013/1, 11-15. Hans Ulrich Gumbrecht: Ritmus és értelem. <i>Prae</i>, 2013/1, 16-42. Hans Ulrich Gumbrecht: Kockázatot vállalni („tudományossá” válás helyett) – Válasz Kevin Plattnak. <i>Prae</i>, 2013/2, 4-8. Hans Ulrich Gumbrecht: Hangulatokat olvasni. Hogyan gondolhatjuk el az irodalom valóságát napjainkban? <i>Prae</i>, 2013/2, 9-25. Hans Ulrich Gumbrecht: Aki lenni akarok (de nem tudok). <i>Prae</i>, 2013/2, 26-35. (https://www.prae.hu/journal/106-hans-ulrich-gumbrecht-1/) (https://www.prae.hu/journal/107-hans-ulrich-gumbrecht-2/) 5. Donna J. Haraway: Kiborg kiáltvány: tudomány, technika és szocialista feminizmus az 1980-as években. <i>Replika</i>, 2005/51-52. (https://hironok.files.wordpress.com/2009/06/haraway.pdf) 6. Kérchy Anna: <i>A nő nyelvet ölt. A feminista narratológia dilemmái és a korporeális narratológia lehetőségei</i>. In: Szabó Erzsébet (szerk.): <i>Új elméletek a narratológiában</i>. Grimm Kiadó, Szeged, 2010, 43–96.		

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

7. Peter Sloterdijk, Az emberpark szabályai. Válasz Heidegger humanizmus-levelére. *Jelenkor*, 2000/10, 1039–1040. (<http://www.jelenkor.net/archivum/cikk/4329/az-emberpark-szabalyai>)
- Széplaky Gerda: *Sötét és néma. Filozófiai esszék – irodalomról, filmről, képzőművészetről*. L'Harmattan, Bp. 2019.
8. Bruno Latour: *Sohasem voltunk modernek. Szimmetrikus antropológiai tanulmány*. Osiris, 1999.
9. Michel Foucault: Utópikus test. *Tiszatáj Online*, 2014. 03. 22. (<http://tiszatajonline.hu/?p=50038>)
- Giorgio Agamben: A megdicsőült test. *Híd*, 2011/8-9. (http://epa.oszk.hu/01000/01014/00084/pdf/EPA01014_hid_2011_08-09_124-133.pdf)
10. Jacques Derrida: *Az idegen kérdése: az idegentől jött. Negyedik előadás*. ford. Boros János és Orbán Jolán. In Biczó Gábor (szerk.): *Az Idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*, Csokonai, Debrecen, 2004.
11. Ullmann Tamás: *Túl a jelentésen. Sematizmus és intencionalitás 2*. L'Harmattan, Bp., 2019.

8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés, munkamódszerek megbeszélése	Megbeszélés, interaktív eljárások, műértelmezés	
2. Biblia és természet <i>Szent Biblia</i> . (Károli Gáspár ford.). Magyar Bibliatársulat, Bp., 1999. (Mózes öt könyve) (https://mek.oszk.hu/00100/00161/html/) Lynn White Jr: <i>Ökológiai válságunk történeti gyökerei</i> . In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény</i> . L'Harmattan, Budapest, 2005, 167–177. David N. Livingstone: <i>Ökológiai válságunk történeti gyökerei: újraértékelés</i> . In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény</i> . L'Harmattan, Budapest, 2005, 178–200. Jeanne Kay: <i>Az Ószövetség természetfelfogása</i> . In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény</i> . L'Harmattan, Budapest, 2005, 201–218.	Idem	
3. Arab ökológiai mese a 10. századból <i>A Tisztaság Testvérei: Az állatok és az emberek pere a dzsinnek királya előtt. Arab ökológiai mese a 10. századból</i> . Corvina, Bp., 2010. J. Baird Callicott: <i>Állatfelszabadítás és környezeti etika: újra együtt</i> . In Lányi	Idem	

András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény</i>. L'Harmattan, Budapest, 2005, 153–164. Mark Sagoff: <i>Állatfelszabadítás és környezeti etika: rossz házasság, gyors válás</i>. In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény</i>. L'Harmattan, Budapest, 2005, 142–152.		
4. Ember-állat viszonyok <i>A dzsungel</i> könyvében Rudyard Kipling: <i>A dzsungel könyve</i>. Helikon, Bp., 2016. Nina Martyris: The Laws of the Jungle. Rudyard Kipling populated Mowgli's world with political opinions and metaphorical monkeys. <i>Lapham's Quarterly</i>, May/2018. May Jopi Nyman: Re-Reading Rudyard Kipling's 'English' Heroism: Narrating Nation in The Jungle Book. <i>Orbis Litterarum</i>, 2001:56, 205–220.	Idem	
5. Ember-állat átváltozás: Kafka Franz Kafka: <i>Az átváltozás</i>. In Uő: <i>Elbeszélések</i>. Kriterion, Bukarest, 1978, 66–115. Gilles Deleuze – Félix Guattari: <i>Kafka. A kisebbségi irodalomért</i>. Qadmon, Bp., 2009.	Idem	
6. Ember-állat átváltozás: William Gas William Gass: <i>Rovarok rendje</i>. In Bart István (szerk.): <i>Entrópia. Mai amerikai elbeszélők</i>. Európa, Bp., 1981, 175–183. Ariel Salleh: Ökofeminizmus. <i>Fordulat</i> 25. (http://fordulat.net/?q=huszonotodik)	Idem	
7. Humanizmus, transzhumanizmus és poszthumanizmus <i>Extrodaesia</i>. Typotex, Bp. 2019.	Idem	

David Roden: Humanizmus, transzhumanizmus és poszthumanizmus. <i>Helikon Irodalomtudományi Szemle</i> , 2018/4, 405–434.		
8. A poszthumanizmus változatai Nemes Z. Márió: <i>A hercegprímás elsírja magát</i> . Libri, 2014. Horváth Márk, Lovász Ádám, Nemes Z. Márió: <i>A poszthumanizmus változatai. Ember, embertelen és ember utáni</i> . Prae, Bp, 2019.	Idem	
9. Kapitalocén J. M. Coetzee: <i>Elizabeth Costello</i> . Art Nouveau, Pécs, 2003. Szigeti Attila: Kapitalocén – avagy mibe kerül az olcsó természet? <i>Fordulat</i> 25. (http://fordulat.net/?q=huszonotodik) Marosán Bence Péter: Marxizmus és ökológia. Lehetséges kapcsolódási pontok a marxi elmélet és a mélyökológia között. <i>Korunk</i> , 2018/1. 38–48 (http://epa.oszk.hu/00400/00458/00638/pdf/EPA00458_korunk-01-2018_039-048.pdf)	Idem	
10. Állatok a gyermekirodalomban Állatok a gyermekirodalomban (Kányádi Sándor, Tandori Dezső, László Noémi, Tamkó Sirató Károly, Weöres Sándor, Csukás István, Nemes Nagy Ágnes gyermekversei) Kisvakond és az ökokritika 1–3., <i>Prae</i> , 2009. (https://www.prae.hu/index.php?route=article/article&aid=1734 , https://www.prae.hu/article/1736-kisvakond-az-anarchista/ , https://www.prae.hu/article/1735-kisvakond-barkacsol/)	Idem	
11. Állati ágencia Selyem Zsuzsa: <i>Az első világvége, amit együtt töltöttünk</i> . Jelenkor, Bp., 2020.	Idem	

12. Összegzés, önértékelés	Idem	
Könyvészet		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	A kötelező szakirodalom ismerete	Kollokvium	50%
	Az alapfogalmak és -konceptiók ismerete és helyes alkalmazása		
9.5 Szeminárium/ Labor	Aktív bekapcsolódás a szemináriumon sorra kerülő szövegek megbeszélésébe	Önértékelés	25%
	A kötelező primér és szakirodalom olvasása		
	Vitaindító vállalása	Szemináriumi vitaindító értékelése	25%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- A kötelező szakirodalom elolvasása - Az alapfogalmak helyes értelmezése - Jelenlét a szemináriumon (2+1 hiányzás megengedett, a harmadik hiányzás referátum ellenében) - Vitaindító vállalása			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

	A fenntartható fejlődés általános ikonja
--	--

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

				5 EGALITATE DE GEN 				
10 INEGALITĂȚI REDUSE 			13 ACȚIUNE CLIMATICĂ 	14 VIAȚĂ ACVATICĂ 	15 VIAȚĂ TERESTRĂ 	16 PACE, JUSTITIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE 		

Kitöltés időpontja:
2026. 04. 07.

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

BERSZAN ISTVAN
2026.04.24 09:51
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása